

Da naša vas in naša mesta bilā bi vseh krivic oteta, naj slo-ga trdna, sloga zve-sta poveže delavca in kmetā!

Slovenska vas

Kmet bodi svoj! Na svoji zemlji, v svojem domu, v svoji vasi, koderkoli slišijo se tvoji glasi, odlo-čaj sam: takrat na-stanejo ti boljši časi!

G l a s i l o s l o v e n s k e k m e č k e i n d e l a v s k e p o l i t i k e

Letnik II.

Izhaja dvakrat na mesec — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Trnovski pristan 14/l. — Rokopisov ne vračamo — Naročnina za en mesec din 2.—, za četrt leta din 5.—, za pol leta din 10.—, za vse leto din 20.—, za zamejstvo letno 1.— dolar
Oglasi se sprejemajo — Čekovni račun št. 17.493

Š t e v. 9

Dr. Dragotin Lončar:

Po treh letih

Dne 5. maja poteko tri leta od zadnjih volitev v državni zbor, ki pomenijo preobrat v splošni politiki Jugoslavije in tudi Slovenije.

Pri volitvah leta 1935. so opozicijski Srbi priznali Hrvata (dr. Mačka) za nosilca skupne kandidature. Složno so nastopili proti politiki državne in narodne enotnosti, ki ni priznavala enakih pravic slovenskega in hrvatskega naroda s Srbi. Toda, česar ni hotel pojmovati razum vladajočih politikov, to je dosegla volja združenih volilcev. Misel o državni preuredbi na podlagi dejstvenosti treh narodov je nastopila pri teh volitvah tako odločno, da je prevladala nasilje tedanjih mogočnikov. Nasledek te združene volje je bil potem leta 1937. doseženi sporazum med opozicijskimi Hrvati in Srbi glede državne preuredbe v duhu enakopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Slovenski delež je bil pri volitvah leta 1935. skromen zaradi nepripravljenosti in pomanjkanja svobode, vendar je bil. «Slovenska ljudska stranka», ki je bila dotlej v opoziciji, se v celoti ni udeležila volitev, a po njih je vstopila v vlado «Jugoslovanske radikalne zajednice», ki se je osnovala na istem načelu državne in narodne enotnosti, proti kateremu se je bojevala «Mačkova opozicija», kakor jo splošno imenujejo po njenem glavnem predstavniku. Mislim, da to za Slovence kot narod ni bilo koristno. Politika centralizma bi se ne mogla dolgo upirati združenemu naskoku opozicijskih Srbov, Hrvatov in Slovencev; toda pri nas je zopet zavladalo kratkovidno drobtinarstvo nad požrtvovalno vztrajnostjo do končne zmage.

Neljuskim vladavinam po letu 1929. se je dvoje posreilo v polni meri: razbile so tedanje politične skupine na drobce, da drug drugega ni poznal in mu ni zaupal, a nasprotno se je prav zaradi tega lahko širilo ovaduštvo in koristoljubje. Nastala je mešanica političnih pojmov in barantanje s poslanskimi mandati. Iz te pojmovne zmedenosti in politične neurejenosti mora priti slovensko ljudstvo do politične stalnosti v osnovnem vprašanju, ako si neče izpodmakniti tal pod nogami.

Slovenci smo narod, kakor so to Hrvati in Srbi, oziroma drugi slovanski narodi. Pri tem ne gre samo za jezik, ampak tudi za našo omiko, naše gospodarstvo in našo politiko. Zato ne moremo v skupni državi s Hrvati in Srbi nastopati kot berači, ki prošijo miloščine, ampak kot soodločujoč del, ki si za skupno mizo reže sam svoj kruh. Vsaka druga rešitev je za nas nesprejemljiva, ker nas po-

nižuje na stopnjo manj vrednih podložnikov, kar smo bili v tuji državi. Pravilno je pisal tednik «Slovenija» v 16. šte. z dne 22. aprila t. l., da države nastajajo in izginjajo, pokončujejo jih vojne in preobrat — a narod, ki hoče živeti, ostaja, ker država je le oblika človeške skupnosti, skupnost sama je pa narod, ljudstvo.

S tega naravnega, po zgodovini in življenju dokazanega stališča potrebujemo Slovenci jasnega razmerja do pojmov «narod» in «država». Hočemo imeti življenje polnopravnega naroda, čigar zavest o lastni slovanski bitnosti je bila podlaga državni skupnosti s Hrvati in Srbi, oziroma postane pozneje kdaj tudi z Bolgari. Nikdar se ne moremo sami odrediti nobenemu prilastku svoje narodnosti. Buditelj slovanskih narodov Jan Kolár, ki je bil po rojstvu Slovak, je prav povedal 1836. leta, da je narodnost pred domoljubjem; zakaj, dokler ima kak narod živo zavest o sa-

mem sebi, si lahko pridobi nazaj domovino, ako jo je morebiti izgubil po tuji sili, zgubljene narodnosti si pa ne pridobi nikdar več nazaj.

Malemu slovenskemu narodu, ki ga ogroža sila nemškega naroda s pridružitvijo Avstrije Nemčiji, bodi zato tudi v bodočnosti neomajna volja do lastnega izživljanja podlaga njegovi politiki v skupni državi s Hrvati in Srbi ter s tem opora in podpora zamejnim Slovincem. S krepitvijo svoje slovenske narodnosti krepimo skupno jugoslovansko državnost, a slovensko narodnost krepimo predvsem z gospodarsko zadovoljitvijo njenega kmečko-delavskega jedra, ki je zaradi nezadostnega življenjskega stanja izpostavljeno mamljivim vabam iz sosedne tuje.

V tem je nauk, ki ga nam dajejo najnovejši dogodki, a obenem tudi opomin.

250 letnica smrti Martina Stareta

Slovensko kmečko ljudstvo je dolga stoletja trpelo pod jarmom nemških graščakov. Seveda tega jarma ni dobrovoljno prenašalo in se ga je otresalo, dokler se ga ni otreslo. V tem boju je padlo na tisoče slovenskih kmetov, ki so se žrtvovali za skupno stvar. Znan je upor za časa Matije Gubca. Bilo pa je dosti kmečkih uporov pred Gubcem in za njim.

Leta 1687. in 1688. so se uprli gorenjski kmetje plemenitemu gospodu graščaku Pernburgu, ki je bil seveda Nemeč po rodu. Zahtevali so, da jim olajša nezno bremena. Prenehali so z dajatvami in se hodili pritoževati v Ljubljano in na Dunaj. Zgodovinar na kratko takole pripoveduje o tem: «Za vodnika so si izbral Martina Stareta. Prišel je ukaz, naj ga ujamemo. V Kranju so ga zaprli in ko so njegovi tovariši to zvedeli, so obkrožili mesto. Vitezi so se zbrali današ-

nji dan in postavili red na Kapucinskem trgu. Ko so prišli v Kranj, so mesto zaprli in krivce izprašali. Kmetje so mislili, da bodo upornika odpeljali v Ljubljano, pa vitezi so ga dali obglaviti pred mestnimi vrati nad mostom. To se je zgodilo 6. aprila.»

Letos dne 6. aprila je poteklo torej 250 let ali četr tisočletja, odkar je Martin Stare dal svoje življenje za svobodo in pravice slovenskih kmetov in slovenskega naroda. Slovenski kmet Martin Stare proti nemškemu gospodu Pernburgu — to je slika slovenske zgodovine skozi stoletja.

Si se spominjaš, Martin Stare?

Kdor je proti demokraciji, ta je proti ljudstvu in njegovim človeškim pravicam!

Renuša Jože:

V razmišljanje slovenskemu kmetu in delavcu

Slovenski kmet in delavec sta se kaj rada dala voditi od gospode in sama sebi nista zaupala. Zato ni nič čudnega, da sta do danes živela skoraj samo od obljub in da je le malo manjkalo in bi ju ta gospoda speljala v prepad. V zadnjem trenutku smo

nekateri vendarle spregledali, kaj hoče z nami ta gospoda in otresli smo se njenega varuštva ter postavili na lastne noge. Žal je še vedno precej zaslepljenec, ki še danes misli, da brez tuje pomoči ne gre in da se more tudi samo od obljub ži-

veti. Toda njih pričakovanje je zaman in pomoči ne bo od nikoder, če si kmet in delavec ne pomagata sama iz lastne moči in zavednosti. Nikar ne čakajmo na tiste, ki so nas krmili samo z obljubami.

Neka zgodba pripoveduje o Kristusu in o sv. Petru, kako sta hodila po svetu in učila narode ljubezni do bližnjega. Prišla sta do kmeta, kateremu se je prevrnil voz drv. Hodil je okolj voza in klical Boga na pomoč. Sv. Peter je pričel nagovarjati Kristusa, naj bi mu pomagala; toda Kristus je odkimal in šla sta naprej. Kmalu sta prišla do drugega kmeta, kateremu se je prevrnil voz sena. Kmet je izpodbujal živino in tudi sam se je pošteno trudil, da bi spravil voz v pravi položaj. Toda zaman, preslaboten je bil in ni zmoget. Tedaj je rekel Kristus sv. Petru: «Pojdiva in pomagajva mu!» Vsi skupaj so potem spravili voz s senom pokoncu. Kmet se jima je lepo zahvalil in odšla sta svojo pot naprej. Pa je dejal sv. Peter Kristusu: «Nisva prav napravila.» Kristus mu je odgovoril: «Ti misliš, da zato nisva prav storila, ker prvemu kmetu, ki je klical Boga na pomoč, nisva hotela pomagati, a drugemu, ki se je sam potrudil, sva pomagala. Vidiš, da prvi kmet ni bil vreden pomoči, ker sam nitj z mezincem ni ganil, da bi spravil voz pokoncu; a drugi kmet je poskušal vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi si pomagal iz nesreče, zato sva mu tudi midva pomagala.»

Dragi kmetje-sotrpin! Tudi danes ni nič drugače. Tisti, ki samo tarnajo in tuje pomoči pričakujejo, ne bodo ničesar dosegli in tudi svojih pravic ne bodo deležni. Sami moramo delati in sami razmišljati, potem nam utegne biti kdaj boljše. Če znamo sami orati, sejati, okopavati, spravljati pridelke in težke davke plačevati, bomo znali tudi vajeti politike v rokah držati. Naj si zato zapomnijo vsi, ki jim je še pri srcu boljša bodočnost slovenskega ljudstva: Če se ne bomo trudili, da bi vodili politiko mi, bo politika vodila nas. Ali kakor je dejal neki hrvatski kmet: «Če ne pojdem jaz za politiko, pojde politika za mano in mi vzame živino iz hlevov.»

Vztrajajte v boju za dosego svojih človeških pravic in vedite, da je vztrajnost in neomahljivost porok zmage slovenskega delovnega ljudstva!

Preprost kmet — pisatelj in ljudski voditelj

Mihovil Pavlek ali Miškina, kot mu pravijo, je znan hrvaški kmečki pisatelj, eden od voditeljev hrvaške kmečke stranke in narodni poslanec za okraj Koprivnico. Lanj v septembru je praznoval 50letnico rojstva. Miškina je preprost kmet brez višjih šol. Doma je iz Djelekovca v hrvaški Podravini. Tam obdeluje svoje posestvo in živi kot ostali kmetje.

Napisal je dve daljši knjigi: «Za svojo zvezdo» in «Trakuljo» in dosti krajših stvari. V njih opisuje težko kmečko življenje, revščino, skrbi in trpljenje med vojno, govori o krivicah, ki se godijo kmetu, o tem, kako ga gospoda in država izkorišča, in navdušuje svoje sotrpine, naj se borijo za boljše življenje. Borba za pravico, borba proti samovolji domače in tuje gospode, ki že stoletja tlačijo hrvaškega kmeta, to so gesla, ki jih oznanja Miškina. Piše preprosto in jasno, da ga vsakdo lahko razume. Miškina pozna ljudski govor in ve, da se da vsaka stvar povedati s preprostimi besedami.

Gospoda rada govori, da kmet ni izobražen in ni sposoben, da bi sam vodil svojo kmečko politiko. Miškina nam dokazuje, da to ni res. Pri Miškinj vidimo, da tudi preprost kmet brez vsakih šol lahko kaj napiše, da lahko kaže svojim sotrpinom pot v

boljše življenje in jih vodi v tej borbi.

V uvodu h knjigi «Za svojo zvezdo» Miškina takole pravi svojim sotrpinišem kmetom: «Ko boš čital to knjigo, ne pozabi, da jo je napisal kmet, človek, ki se prav tako muči kot ti, ki ga bije isto zlo kot tebe, po katerem so gazili in še gazijo kot po tebi, a vse samo zato, ker smo na vse krivice molčali in še molčimo. Molčimo pa zato, ker se še ali ne znamo ali pa nočemo braniti. Braniti pa se je treba in to javno, da bodo vsi slišali in razumeli... In zato, ko boš čital to knjigo, pomisli, ali ne bi mogel zapisati nekaj tega, kar si doživel ali pretrpel. Če je to mogel en kmet, zakaj ne bi mogel tudi drugi. In ko se bo našlo takih deset, petdeset, sto, ko se bo to slišalo iz vsakega kraja, iz vsake vasi, potem boš videl, da bo bolje, da se vsakovrstni lopovi ne bodo več drznili gaziti nas. Ne bodo si upali zato, ker bomo imeli več prijateljev, več zagovornikov, ki nam bodo pomagali v borbi, da bi postali popolni ljudje.»

Miškina ne govori tega samo hrvaškim kmetom, ampak tudi slovenskim. Njegove besede si moramo vzeti k srcu in ga posnemati. Če hočemo kmetie imeti boljše življenje kot ga imamo sedaj, si ga moramo sami priboriti.

Iz domače politike

Kongres strokovnih organizacij socialističnih demokratov. O velikonočnih praznikih je bil v Zagrebu kongres Zedinjene delavske strokovne zveze Jugoslavije. Na zborovanje je prišlo nad dvesto odposlancev iz vse države, prišli so pa tudi predstavniki delavstva iz Belgije, Danske, Švedske, Češko-Slovaške, Francije in Anglije.

Pomembna obletnica. Dne 6. maja potečejo tri leta, odkar je nasilne smrti umrl Gorše Miha, kmet iz Dragatuša v Beli Krajini. Trnjeva je pot slovenskega kmeta. Stoletja je branil svojo rodno grudo pred nemškimi gosposkim nasiljem. Pri tem so padle neštete žrtve, ki pa niso bile zastoni. Nemški graščaki so šli in države so prepadle, kmet pa je ostal in slovenski narod se je kljub zatiranju ohranil.

Zadnja desetletja se je zdelo, da ni nikjer več starega slovenskega kmeta-neustrašnega bojavnika za pravico in svobodo. Zavladala je gospoda, ki je ob vsaki priložnosti izdajala tujcu slovensko ljudstvo. Prišel je peti maj, ko so jevtičevci hoteli streti poslednji odpor slovenskega ljudstva. Slovenska gospoda jim je v veliki večini pomagala, ali pa se

je poskrila. Tedaj pa je vstal skupno s hrvaškim kmetom tudi slovenski kmet, kakor v časih Matije Gubca in zlomil Jevtičevo nasilje in nasilje njegovih slovenskih pomagačev. Spet so padle žrtve, padel je tudi slovenski kmet Miha Gorše iz Dragatuša v Beli Krajini. Ob njegovem grobu je slovenski kmet spet našel pravo pot in to je znamenje, da gremo boljšim časom nasproti.

Novo posojilo in Slovenija. Finančni minister je dobil pooblastilo, da najame štiri milijarde notranjega posojila, ki se bo obrestovalo po 6%. Denar bodo porabili za železnice, ceste, vojaštvo in kmetijstvo.

«Kmetjski list» še vedno piše (št. 14), da bo slovenski jezik sčasoma prenehal, oziroma se bo izpremenil v nekako jugoslovanščino. Seveda so to le pobožne želje centralistov in unitaristov okoli «Kmetkega lista»; zgodovinski razvoj gre čisto drugo pot in slovenska zavest vedno bolj raste. Prav pa je, da nam gospodje pri «Kmetkem listu» od časa do časa pokažejo svoje pravo lice.

Stojadinović-Koroščeva vlada je imenovala za senatorja Ojura Paunkovića, ki je drugi namestnik starešine Sokola kraljevine Jugoslavije.

kopravnost jezika in kulturno samostojnost, zahteva Henlein, da se ustvari za sudetske Nemce država v državi. To se pravi, naj češkoslovaška vlada prizna, da so sudetski Nemci kot narod samostojna pravna osebnost, ki ji pripada posebno ozemlje s takimi pravicami, kakor jih ima suveren narod.

V zunanje-političnem pogledu zahteva Henlein, da mora Češkoslovaška poiskati tiste sosede za svoje zaveznike, ki ustrezajo sudetskim Nemcem. Tako naj bi prišla Češkoslovaška pod popoln vpliv Nemčije, medtem ko bi morala zapustiti svoje dosedanje zaveznike, zlasti Francijo in Rusijo. Pravilno odgovarja češkoslovaška vlada, da mora uravnavati svojo zunanjo politiko tako, kakor ustreza koristim vse države, ne pa samo enega dela. Zato je razumljivo, da stojita Francija in Anglija z vso svojo veljavo na strani češkoslovaške vlade.

Anglija in Francija.

Nasledek dogodkov v bivši Avstriji in nove nevarnosti, ki so se v tej zvezi pokazale za Češkoslovaško in katerih izvir je v Nemčiji, je ponovno zblizanje Anglije in Francije. Ravno te dni tečejo v Londonu kar najbolj prijateljski razgovori med obema državama. Francoski ministrski predsednik Daladier in francoski zunanji minister Bonnet vodita te razgovore z angleškimi državniki. Anglija je dala temu obisku poudarek s tem, da sta oba francoska ministra proti vsem dosedanjim običajem angleškega dvora prenočevala v kraljevskem gradu Windsor. Tudi program razgovorov dokazuje posebno pomembnost tega obiska. Na prvem mestu so bili razgovori o češkoslovaški državi, o katerih so francoski in angleški državniki razpravljali na osnovi poročila praške vlade, ki ga je prinesel tja poslanik Jan Masaryk. Nad tem dejstvom so voditelji nemške države posebno razočarani in hočejo svariti Anglijo, naj ne naseda poročilom praške vlade. Za kako pomembne imajo Francozi in Angleži te razgovore, vidimo iz tega, da so bila kot druga točka medsebojnega razpravljanja vojaška vprašanja, ki so sledila takoj razgovoru o Češkoslovaški. V vojaškem pogledu hočeta obe državi ustvariti iz obeh vojsk enoto: francoska mornarica naj bi podpirala znano veliko angleško mornarico, osem milijonsko vojaško moč Francije pa naj bi podprla angleška celinska vojska. Tudi obročitev naj se izvrši po enotnem načrtu. Tako se zlasti govori o skupnem nakupovanju aeroplanov v Združenih ameriških državah.

K tem bistvenim vprašanjem pristopajo še tista, katerih rešitev je postala nujna zaradi sklenjenega italijansko-angleškega dogovora.

Anglija, Francija, Mala antanta.

Značilno je, da so angleški in francoski državniki na ravnokar omenjenih razgovorih v zvezi z vprašanji o Češkoslovaški razpravljali tudi o potrebi gospodarske pomoči Mali antanti in Balkanski zvezi. Ti razgovori so vidni nasledek nemškega vpliva, ki se tako v političnem, kakor tudi v gospodarskem pogledu z neverjetno vztrajnostjo širi na Balkan in Vzhod.

Italija in Francija.

Ko je bil sklenjen med Anglijo in Italijo dogovor, so se pričeli razgovori za sklenitev enake pogodbe med

Francijo in Italijo. V tej zvezi je treba poudariti nekatera dejstva, ki so posebno značilna. Italija je sklenila dogovor z Anglijo kljub temu, da ta dosedaj še ni niti z besedico pokazala kake volje za sklenitev enakega dogovora z Nemčijo. Čeprav je Italija v tako imenovani «osi» zvezana z Nemčijo, je torej sklenila ta dogovor, ne da bi predhodno zagotovila Nemčiji možnost za sklenitev enakega dogovora. Vsekakor kaže to dejstvo, da se ne čuti vezana povsem na Nemčijo. Vsiljuje se misel, da se je s tem dogovorom hotela Italija razbremeniti nasproti Nemčiji.

Drugo značilno dejstvo je, da je Italija hotela skleniti in je tudi že pričela zadevne razgovore s Francijo, torej z državo, ki je vse prej, kakor v dobrih prijateljskih odnosih z Nemčijo, tik pred tem, ko ima priti v Italijo vodja nemške države Hitler. Najmanj kar sledi iz teh značilnosti je dejstvo, da si hoče Italija iskati svojih zaveznikov po svoji volji in da noče biti pri tem vezana na nikogar. Gotovo pa je, da računa tudi s tem, kako ji tudi dober prijatelj lahko postane nevaren. Pogodba, ki bi naj se sklenila s Francijo, naj bi bila slična tisti, ki jo ima Italija z Anglijo. Rešilo naj bi se sporno vprašanje Abesinije, španskih prostovoljcev, razdelitve «interesne sfere» v Sredozemskem morju, kjer hoče poleg Anglije in Italije imeti svojo besedo tudi Francija, vprašanje Rdečega morja i. t. d.

Anglija in Italija.

Že večkrat smo omenili pogodbo, ki jo je ravnokar sklenila Anglija z Italijo. Tudi smo opozorili na pravi pomen tega dogovora za Italijo in je težko verjeti Nemcem, ki hočejo tudi ta dogovor predstaviti kot uspeh politike «osi» (zveze) in s tem torej tudi kot svoj lasten uspeh. Dogovor, ki sta ga obe državi sklenili, je zelo obširen in rešuje vsa sporna vprašanja. Značilno je, da vsebuje tudi določbo, ki pravi, da se uveljavi takrat, ko se odpokličejo prostovoljci iz Španije. Italija se je obvezala, da se tedensko vrača domov določena množina italijanskih prostovoljcev; Anglija pa se je obvezala, da zastavi pri Društvu narodov ves svoj vpliv za priznanje italijanskega cesarstva v Abesiniji. V tej zvezi poročajo listi, da se je Anglija z abesinskim cesarjem domenila za plačevanje letne rente. Anglija ima skrbi zaradi svojega ozemlja v Egiptu, ki ga namaka reka Nil, da bi Italija ne preprečila odtakanja Tanskega jezera v to reko. Tudi to vprašanje je bilo v tem dogovoru in njegovih dodatkih ugodno rešeno.

Gotovo je vsebina tega dogovora pomembna. Svetovni listi pa poudarjajo prijateljsko ozračje, v katerem so se ti dogovori sklepali. V tem pogledu sta bila pomembna brzojavna pozdrava Chamberlaina in Mussolinija, ki obetata novo dobo v razmerju med obema državama.

Nekateri so hoteli videti v tem dogovoru začetek politike štirih vele-sil, ki naj bi vodile same vso Evropo; toda taka ugibanja so prezgodnja, kajti ne Anglija ne Francija nista glede tega, da bi Nemčija postala sopolgodbenica, dosedaj pokazali nobene volje.

V—č.

Zunanje-politični pregled

Češkoslovaška republika.

Od vseh držav v Evropi preživlja češkoslovaška republika v teh dneh najtežjo dobo. Odkar se je posrečilo vodji nemške države Hitlerju, da je priključil Avstrijo Nemčiji, so postali napadi na njeno samostojnost vedno večji. V zavesti, da ima za svoje ravnanje zagotovljeno Hitlerjevo po-

moč, postaja vodja sudetskih Nemcev Henlein vedno bolj nestrpen. V Karlovih varih je razglasil svoje zahteve, ki jih je češkoslovaška vlada morala označiti kot popolnoma nesprejemljive. Medtem ko nudi vlada sudetskim Nemcem in ostalim narodnim manjšinam v tako imenovanem statutu narodnosti popolno ena-

Kmetje in delavci, podprite naša prizadevanja z rednim plačevanjem naročnine in zbirajte ob vsaki priložnosti za tiskovni sklad „Slovenske vasi“

Kmetijstvo Slovenije

Slovenska zemlja je večinoma hribovita in gričevnata; ravnega zemljišča je bolj malo, nekaj pa ga zavzema gorovje z golo skalo. Zato je pretežen del naše domovine za poljedelstvo manj prikladen.

Bore malo je pri nas ravnih tal in še tod je plast prepereline razmeroma tanka, kar rodovitnost zemljišča seveda zmanjšuje. Upoštevati moramo še vlažne in deloma močvirne ravninske predele, nekaj površine pa je žrtev vsakoletnih povodnj.

Po statistiki iz leta 1936. meri Slovenija v Jugoslaviji 1.548.862 ha. Slovensko zemljo bi lahko razčlenili v naslednje kulturne vrste zemljišč: njive 314.296 ha (37,91%), vrtovi 10.891 ha (1,31%), travniki 255.237 ha (30,79%), pašniki 193.484 ha (23,34%), vinogradi 26.355 ha (3,18%), sadovnjaki 22.029 ha (2,66%), za neobdelana in neplodna tla ostane 6.711 ha (0,81 odstotkov). Na gozd odpade 669.180 hektarov (42,22%), ali dobri dve petini vse površine. Popolnoma nerodovitnih tal je razmeroma malo, imamo jih predvsem v visokogorskem svetu Julijskih in Kamniških Alp ter Karavank.

Od orne zemlje odpade na žitarice 193.771 ha (61,65%), na industrijske rastline 3.285 ha (1,05%), na površino 67.758 ha (21,56%) in na živinsko krmo 46.964 ha (14,94%).

Zasejali in pridelali smo:

		pridelek
1. pšenice	63.796 ha	— 524.880 q
2. ječmena	18.539 ha	— 149.711 q
3. rži	34.408 ha	— 238.703 q
4. ovs	22.719 ha	— 181.308 q
5. koruze	43.637 ha	— 562.598 q
6. soržice	4.132 ha	— 31.473 q
7. pire	285 ha	— 1.871 q
8. ajde	1.062 ha	— 6.350 q
9. prosa	5.193 ha	— 46.630 q

Po množini pridelka je na prvem mestu koruza, ki ji sledi pšenica, rž, oves in ječmen. Po zasejani površini je na prvem mestu pšenica, na drugem pa koruza. Poprečni pridelek na ha: pšenice 8,48 q, ječmena 8,37 q, rži 7,10 q, ovs 8,17 q, koruze 13,11 q, soržice 8,05 q, pire 7,11 q, ajde 6,18 q, prosa 9,11 q.

Koruza se goji največ v ptujskem okraju, najmanj v logaškem. Pšenico sejejo največ v mursko-soboškem okraju, najmanj v radovljiskem. Največ ajde sejejo v ljubljanskem okraju, najmanj v mariborskem.

Lanu smo zasejali 1.038 ha in pridelali 5.707 q prediva in 3.284 q semena, konoplje zasejali 161 ha in pridelali 1.149 q prediva in 599 q semena, maka na 57 ha 308 q, oljne repice na 367 ha 3.531 q, hmelja na 1.588 ha 12.155 q, cikorije na 2 ha 90 q, soje na 15 ha 156 q.

Poprečni pridelek na ha: oljne repice 9,62 q, hmelja 7,70 q, cikorije 45 q, soje 10,40 q.

Hmelj goje predvsem v celjskem okraju, kjer tudi najbolj rodi. Konoplje sejejo največ v ljubljanskem okraju, največji pridelek pa daje ptujski okraj. Največ lanu sejejo v novomeškem okraju, največji pridelek pa daje kočevski okraj.

Povrtnina:

Krompirja na 57.377 ha 3.324.962 q (59,03 q na ha), fižola na 1.883 ha 14.705 q (7,87 q na ha), zelja na 3.482 ha 223.944 q (65,25 q na ha), čebule na 553 ha 20.405 q (37,17 q na ha), paradižnikov na 67 ha 3.516 q (52,48 q na ha), paprike na 34 ha 1.018 q, korenja na 3.458 ha 198.462 q (57,56 q na ha).

Največ krompirja sadijo v ptujskem okraju, najmanj v metliškem. Največ zelja v ljubljanskem, namanj v lendavskem. V fižolu prednjači šmarnski okraj. Največ česna in čebule sadijo v ptujskem okraju, najmanj pa v celjskem, najboljši pridelek pa je v ljutomerskem okraju.

Krma:

Detelje na 28.278 ha 984.676 q (35 q na ha), lucerne na 7.162 ha 282.737 q (39,58 q na ha), pese na 5.711 ha 511.249 q (89,95 q na ha), grašice na 98 ha 672 q (6,4 q na ha).

Največ detelje sejejo v novomeškem, ljubljanskem in krškem okraju. Grašice v 13 okrajih sploh ne sejejo, največ se je seje v kranjskem okraju. Repo in pesce sejejo povsod v velikih množinah.

Travniki so dali 6.020.496 q sena (na ha 23,58 q). Največ sena so dali travniki dravogradskega okraja, najmanj kočevski. Čeravno ima največ travnikov.

Živeža pridelamo mnogo manj, kakor ga potrebujemo, tako da uvozimo v Slovenijo letno okrog 700 vagonov krušne moke; za izvoz iz Slovenije v prvi vrsti krompir, hmelj, zelje in fižol.

je zahteval, da se Poljska priključi zapadnim velesilam Franciji in Angliji ter Češko-Slovaški.

Od vseh narodov v Jugoslaviji živi v tujih državah največ Slovencev. V Sev. Ameriki jih je okoli 310.000, v Južni Ameriki 60.000, v Kanadi 20.000, v Franciji 40.000, v Egiptu 10.000, v Palestini, Kitajski, Japonski in Avstraliji okoli 70.000. Brez koroških in primorskih Slovencev jih je vseh skupaj 555.000. Velika večina jih dela po rudnikih, tovarnah in veleposestvih.

Ruski znanstveniki, ki so živeli na Severnem tečaju 8 mesecev, so se vrnil domov. Izsledki njihovega raziskovanja so zelo obogateli znanost, ruskemu gospodarstvu pa so odprli nova pota. V Moskvi so jim pripravili lep sprejem.

V Italiji se je občutno podražil sladkor, ker rabijo špirit, ki je potreben pri izdelovanju sladkorja, za bencin za zrakoplove.

Ameriški kongres rudarjev je sklenil, da bo pri volitvah za predsednika ameriških Združenih držav, ki bodo 1940. leta, kandidiral Johna Lewisa kot predstavnika delavstva.

V Italiji ima 1596 veleposestnikov 4.278.000 hektarjev zemlje, dva milijona 762 tisoč ostalih posestnikov pa ima le 3.044.000 hektarjev zemlje.

Mehiška demokratična vlada je razdelila več kot 500.000 kmetom pet milijonov akrov zemlje (1 akre je 40 arov).

Dopisi

Dopis iz Podzemlja pri Metliki.

V velikonočni številki «Domoljuba» so naš gospod napisali dolgo storijo o tem, kako je posestnik Smuk Jože podrl križ na svojem posestvu in ga mislil sežgati. Vsa fara pa dobro ve, da Smuk Jože ni imel na svojem posestvu nikoli nobenega križa in ga torej tudi podreti ni mogel. Gospod, ki je to napisal, bi pač lahko vedel, da se ne sme lagati in obrekovati svojega bližnjega. Deset božjih zapovedi ne velja samo za nas, siromašee kmete, ampak tudi zanj, saj smo pred Bogom vsi enaki. M. si mora pomagati in pomagano mu bo! F.

Donis iz Rodeč pri Zidanem mostu

Nekaterim «izvoljencem» iz našega kraja, ki si domišljujejo, da imajo pravico odločati o usodi kmečkega ljudstva, nikakor ne gre v račun, da je tudi med nas prišla misel o potrebi politične in gospodarske osamosvo-

Rusija je mlada država tudi po starosti prebivalstva. Računajo, da je imela 1. januarja 1938. leta 43% državljanov, ki so bili rojeni po oktobrski revoluciji 1917. leta. Večino ima torej mladina.

Žrtve japonskih bogatašev. V štirih mesecih, odkar divja kitajsko-japonska vojna, je padlo 600.000 vojakov, in sicer 450.000 kitajskih in 150.000 japonskih. Okrog Jangceja je bilo usmrčenega okrog 150 tisoč civilnega prebivalstva. Materialna škoda znaša pa 45 milijard dinarjev. Na tisoče kmetov je izgubljenih s svojih domačij in čeravno se je ravno letos obetala bogata žetev, morajo stradati. Samo v Šanghaju je od lakote umrlo okrog 200.000 ljudi.

Stroški za oboroževanje so znašali 1915. leta 1710 milijard dinarjev, leta 1937. pa 3600 milijard. Industrija za vojne namene (kemična, kovinarska in stavbinska) se je v zadnjih letih močno razvila, ostala ljudstvu koristna industrija pa nazaduje.

Lansko leto se je povečalo število industrijskih podjetij na področju Belgrada za 24, istočasno se je pa zmanjšalo v Sloveniji za 5.

V Sloveniji je 5900 ha kraškega, v glavnem pašniškega sveta. Važno je, da se kraški svet načrtno pogozduje, kjer to zahtevajo gospodarski pogoji. Vendar so razne komisije od leta 1932 dosedaj pogozdile le 257 ha in izboljšale 128 ha že pogozdenega sveta. Vse to je stalo le 446.922 din in je bilo poravnano iz javnih sredstev.

litve slovenskega delovnega ljudstva. Radi bi še nadalje z namj slepomišili, nas vodili in preganjali, da se gremo klerikalce in liberalce. Radi bi meli, da bi ubogo ljudstvo bilo zadovoljno samo z obljubami, ki jih sami sploh resno ne jemljejo, ampak govore kar tja v dan, samo da drže verno ljudstvo na uzdi. Posebno jim je v spodtiko naša «Slovenska vas», ki jo vzdržujemo kmetje in delavci. Očitajo nam vse mogoče: smo separatisti, ker hočemo sami sebi pomagati, da smo hrvatarji, ker smo zaveznički hrvatskega kmečkega gibanja.

Mi pa, ki imamo toliko razuma, da sami lahko presodimo, kaj je bilo in kaj črno, vemo, da nam vse to očitajo le iz zlobe, ker se slovenski kmetje vedno bolj otrsajo njihovega jarma in postajajo samostojni. Naša dolžnost pa je, da še bolj podpremo svoj list in ga širimo od vasi do vasi, od hiše do hiše. Sotlar Tone.

Pobrano in prebrano

O položaju slovenskih kmetov pod fašistično Italijo piše 12. štev. «Istre» naslednje: «Z letošnjim letom so ponovno in znatno povečali vse davke, tako direktne kakor tudi indirektno, povečane so tudi občinske in druge dajatve in pristojbine. Res je, da so cene kmečkim pridelkom poskočile, toda ta dvig kmetu prav nič ne koristi. Srednji kmet, ki lahko redi po neka glav goveje živine in par konj, mora letos plačati od 400 do 500 lir več davka ko lansko leto. Zato so tudi dobro stoječi gospodarji že izgubili upanje, da bi lahko še izdržali.»

Letošnja pozeba in sneg sta napravila slovenskemu kmetu za precej milijonov škode. Radovedni smo, če bodo gospodje to pri odmerjanju davščin kaj upoštevali?

Po priključitvi Avstrije k Nemčiji nastanejo za Trst še težji časi kot doslej. Avstrijski izvoz na morje je

šel prej večinoma preko Trsta, sedaj pa bo avstrijska trgovina usmerjena v glavnem na severnonemška pristanišča.

Vojaški rok znaša v Nemčiji sedaj dve leti. Naši slovenski fantje na Koroškem, ki jim dozdej ni bilo treba služiti vojaščin, bodo morali odslej prebiti v nemških vojaščinah kar po dve leti.

V Krakovu na Poljskem je bil dne 1. marca kongres «Združene kmečke stranke», ki je trajal nekaj dni. Med kmeti je bilo veliko ogorčenje zaradi krvave zadušitve kmečkega štrajka, ki je bil avgusta meseca preteklega leta. Kongres je pokazal enodušno in nezlomljivo voljo, da se nadaljuje boj za pravice kmečkega ljudstva. V resoluciji, ki so jo sprejeli, poudarjajo kmetje, da vztrajajo pri svojih zahtevah, in da bodo, če bo treba, zopet začeli štrajkati. Zastopnik Grabinski

Razgovor z dopisniki

Neki dopisnik nam piše, da bi nekateri naši somišljeniki želeli v «Slovenski vasi» več raznih novic, kakršnih najdemo polno v meščanskem časopisju. Sporoča nam tudi, kako odgevarja tem našim somišljenikom. Pravi jim, da naša «Slovenska vas» ne more pisati tako, kakor razni gosposki listi, ker imamo mi čisto druge naloge med ljudstvom: zbuditi moramo kmečko in delavsko samoza-

vest, pomagati ljudstvu do pravega spoznanja položaja, v katerem živi, učiti ga moramo spoštovati resnico in pravico ter poročati o najvažnejših notranje- in zunanje-političnih dogodkih. To drži! Razmislimo malo o tem, o čem vse bi naš list lahko pisal, če ne bi izhajal samo štirinajstdnevno in še to na borih štirih straneh? Razni gosposki listi, ki izhajajo tedensko in v večjem obsegu, pri-

hajajo med ljudstvo zastoni. Le poglejte malo okrog sebe in videli boste, kdo vzdržuje te liste. Za njimi stoje ljudje, ki so bili ali pa so še ministri, poslanci in bogataši, kakorkoli so že obogateli. Naša «Slovenska vas» pa sloni na ramenih svojih naročnikov, tistih, ki si morajo od ust pritrpati, da lahko poravnajo naročnino. Tudi nam so se že ponujali in se še ponujajo različni politični mešetarji, ki imajo polne žepe denarja; toda v tem primeru (če bi jih namreč sprejeli v svoje vrste), bi moral naš list plesati in pisati po njih gosposki volji in ne bi mogli in smeli tako odločno in odkrito nastopati za kmečke in delavske pravice, kakor nastopamo danes. Tudi oglasov bi lahko dobili, toda jih ne sprejemamo od tovarn in trgovcev, ki izkoriščajo naše delovno ljudstvo.

«Slovenska vas» je namenjena slovenskemu kmetu in delavcu ter tistem obrtniku, trgovcu in razumniku, ki se zaveda, da nam bo vsem skupaj bolje šele takrat, kadar bo bolje delovnemu ljudstvu in ki delovnega ljudstva ne izkorišča. Dokler pa to ubogo slovensko delovno ljudstvo vzdržuje ta svoj skromni list s težko pristradanim denarjem, bo «Slovenska vas» tudi res neodvisna in prava glasnica vseh zatiranih, ponižanih in zaničevanih. Danes je drobna. Mnogo resnic in dogodkov, ki nam silijo v pero, ne moremo napisati, a mnogo stvari zaradi drobnega obsega lista niti ne najde prostora. Skromna je po obliki in obsegu, kakor so skromna sredstva, s katerimi razpolaga naše delovno ljudstvo. Vendar se v tej svoji skromnosti lahko meri tudi s tistimi tedniki, ki izhajajo na dvašestih straneh, ker je v njej resnica in ker vsakemu, ki je potreben, odpira oči. Mi vsi, od dopisnikov po vaseh pa do sodelavcev pri uredništvu si prizadevamo, da postane «Slovenska vas» prava glasnica neponarejene ljudske volje. Kakor sami vidite, se vedno pogosteje oglašajo v njej somišljeniki-kmetje, ki sicer nimajo nobenih šol, a imajo zato težke življenjske skušnje za seboj in povedo tako, kakor vidijo svet in dogodke okrog sebe. Mnogokrat nam tuja sila preperečuje, da bi se med seboj poučevali in tako kazali pota k političnemu in gospodarskemu napredku; toda omagati kljub temu ne smemo. Svoje apostolsko delo bomo nadaljevali s trdno vero v boljšo bodočnost in v zmago delovnega ljudstva.

Zato je tudi od nas samih odvisno, kdaj bomo lahko «Slovensko vas» razširili v tednik in kaj več poročali o domačih in tujih dogodkih. Če si bodo vsi naši zaupniki, naročniki, somišljeniki in dopisniki prizadevali, bo tudi naš štirinajstdnevnik lahko postal tednik, razširil se bo od štirih na osem strani in lahko bo prinašal več novic. Seveda pa tudi v tem pri-

meru ne bomo polnili lista s takimi novicami, s kakršnimi pitajo kmečko ljudstvo gosposki tedniki in dnevniki. Ne bomo pisali o samih pobojih, ropih, umorih in poneverbah, po katerih bi tujec prav lahko zaključeval, da je Slovenija razbojniško in morilsko gnezdo brez primere. Take novice sramote naše ljudstvo. Vemo, da je med nami mnogo takih žalostnih primerov človeške izgubljenosti in podivjanosti; toda tisti, ki zbirajo take novice za gosposke liste, se nikoli ne vprašajo: Zakaj je toliko pobojev, ropov in umorov? Prav nič

Agrarna reforma Aleksandra Stambolijskega

Pod pritiskom osiromašenih kmetov in kmečkih delavcev se je v mnogih državah prva leta po svetovni vojni začela izvajati agrarna reforma. Ta agrarna reforma nam je še v živem spominu in vemo, da ni bila veliko vredna. Izvajala se je silno počasi. V rokah veleposestnikov je ostalo na stotine in ponekod na tisoče hektarjev zemlje, številnih manjših veleposestev se agrarna reforma sploh ni dotaknila itd.

Eno najboljših in najtemeljitejših reform je izvedla kmečka vlada Aleksandra Stambolijskega v Bolgariji. Postavila si je za cilj, da uniči veleposestva, ki živijo samo od tujega dela in ustvari mala

se ne vprašajo, ali ni še kaj drugega, o čemer bi se lahko tudi razpisali?

Mi pa pravimo, da smo potrebni in željni novic, ob katerih bo slovensko delovno ljudstvo malo bolj razmišljalo o tem, kaj nam je storiti, da si bomo življenje izboljšali. K temu pa gosposki listi z vsemi številnimi stranmi prav nič ne pripomorejo. Že vedo, zakaj ne! Tudi mi vemo. Vemo pa tudi to: med ljudstvo pošiljajo razni špekultanti danes na cente papirja za malo denarja. Toda tiskane besede ne bomo merili na stote.

kmečka posestva, ki temeljijo na lastnem delu in nikogar ne izkoriščajo. Določila je, da se veleposestnikom in bogatašem odvzame vsa zemlja, kar je imajo več od 50 hektarjev. Tisti, ki se sami ne pečajo s kmetijstvom, pa so smeli obdržati samo 4 hektarje. Vso to zemljo so začeli deliti med male kmete in bajtarje. Odškodnina ni znašala niti polovico vrednosti.

Ko so fašisti vrgli vlado Aleksandra Stambolijskega, so izvajanje agrarne reforme ustavili in večino zemlje vrnilo veleposestnikom in gospodi. Toda kmečkega gibanja niso mogli uničiti in bolgarski kmečki narod pride prej ali slej spet do svojih pravic.

Javni uslužbenci naj uradujejo s Slovenci slovensko

Stoletja smo Slovenci živeli pod tujimi oblastniki, ki niso imeli razumevanja za naše potrebe in so nas hoteli uničiti tako gospodarsko kakor tudi narodno. Zato so zavirali naše napredovanje, da ne bi mogli kdaj enotni in močni zahtevati oblasti zase. Politična uprava je bila od najvišjega urada do najnižjega v službi nemštva in je zato tudi dosledno uvedla nemško uradovanje z nami. Tako je bilo v šolskem, vojaškem in vseh drugih upravnih področjih.

Ko smo se 1918. leta združili v eno državo s Srbi in Hrvati, so nam vsi zagotavljali, da bomo od sedaj naprej živeli v popolni enakopravnosti in svobodi in se bodo naše narodne pravice spoštovale. Zato smo pričakovali, da bo javna uprava v vseh področjih spoštovala naš slovenski jezik.

Danes, po dvajsetih letih skupnega življenja pa moramo na žalost ugotoviti, da je srbo-hrvaščina edini uradni jezik v naši vojski, na železnicah in drugih državnih uradih in da je vedno več uradnih tis-

kovin srbo-hrvatskih in tiskanih celo v cirilici, da jih naš kmet niti ne razume. Plačilni nalogi so srbo-hrvatski, napisi na naših občinah in drugih javnih uradih so tudi v srbo-hrvaščini. To pa še ni vse; kajti lahko ugotovimo, da se nekaj tega «jugoslovenskega» zenačevanja kaže tudi v uradovanju javnih uslužbencev z nami.

**Pridobivajte
nove naročnike!
Skrbite, da pride
„Slovenska vas“
v vsako slovensko vasico!**

**Zahtevajte pri urarjih le
JUNGHANS
ure, ker so prvovrstne!**

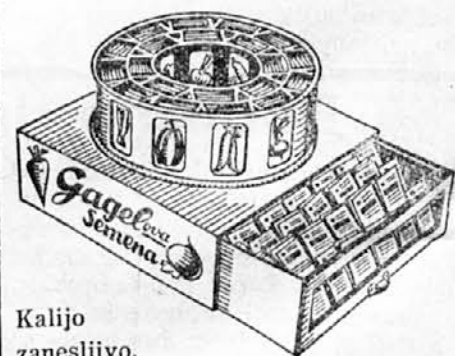
Občinske trošarine v Ljubljani

Za preračunsko leto 1938./39. morajo kmetje plačevati ljubljanski mestni občini naslednjo občinsko trošarino: pri žganju od hektolitrske stopnje 10 din, vino od litra 1.50 din, sadni mošt 0.50 din, klavna živina nad 350 kg žive teže po glavi 55 din, s težo 250—350 kg 30 din, do 250 kg 20 din, konji 25 din, prašiči do 15 kg 10 din, od 15—75 kg 20 din, nad 75 kg 35 din, meso 2 din od kile, gosi in race 2 din od komada, kokoši in piščeta 1 din, drva od kubičnega metra 2 din, trda 4 din, med od kile 1 din, sveže sadje in gobe 25 par od kile, suho sadje 50 par, krompir, zelje, repa 3 pare od kg, fižol, kislo zelje in kislja repa 6 par od kg, žito 5 par od kg, seno in slama 4 pare od kg, mleko 10 par od litra, sir, maslo in smetana 50 par od kg, jajca 2 pari od komada.

Razen trošarin obstaja tudi občinska tržnina, tehtarina in sejmarina. Tržnina znaša od voza z 2 konjema 6 din, z 1 konjem 4 din, od vozička 2 din, od jerbasa in koša 1 din, od kokoši po komadu 2 din, od race, gosi, purana 2 din, od teleta, prašiča 5 din, od ovce 4 din, od jaje, če jih je več kot 30 2 din. Tudi tržnina se plača pri vstopu v mesto.

Sejmarina se pobira ob živinskih sejmih in za to vole in konje po 10 din, za krave, telice 8 din, prašiče nad 5 mesecev starosti 5 din, do 5 mesecev 2 din, za žrebeta 5 din, teleta 4 din, drobnico 4 din.

Občinska tehtarina za tehtanje na mestnih tehtnicah znaša za konje in govedo od glave 5 din, za drobnico 3 din, za tovore do 500 kg z vprežno živino 3 din, do 1000 kg 5 din, do 2000 kg 6 din.

Kalijo zanesljivo, zato jih zahtevajte pri Vašem trgovcu.